

GŁÓWNY INSPEKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

RAPORT

**o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym
i elektronicznym w 2008 roku**

GŁÓWNY INSPEKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
dr inż. Andrzej Jępusiewicz

Warszawa, czerwiec 2009 r.

Wstęp

Zgodnie z art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180 poz. 1495 oraz Dz. U. z 2008 r. Nr 223, poz. 1464) Główny Inspektor Ochrony Środowiska sporządza i przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczą dane, roczny raport o funkcjonowaniu systemu gospodarki ww. sprzętem.

Raport za 2008 rok jest drugim Raportem obrazującym stan funkcjonowania gospodarki zużytych sprzętem za okres pełnego roku, gdyż Raport za 2006 rok obejmował tylko II półrocze 2006 roku.

Zakres rocznego raportu został określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 25 stycznia 2006 roku w sprawie bazy danych o sprzęcie i zużytych sprzęcie (Dz. U. Nr 21 poz. 161). Zgodnie z § 6 ww. rozporządzenia raport obejmuje:

- część opisową, zawierającą: informacje i wnioski dotyczące osiągniętych poziomów zbierania, odzysku i recyklingu, wykaz nieprawidłowości stwierdzonych podczas kontroli przeprowadzonych przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska oraz wnioski dotyczące potrzeby, bądź braku potrzeby, zmian legislacyjnych,
- tabelę zawierającą informacje o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytych sprzętem zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do ww. rozporządzenia.

Ustawa o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym nakłada na wszystkie zarejestrowane podmioty obowiązek sporządzania i przekazywania do GIOŚ sprawozdań. Do końca 2008 roku były to sprawozdania kwartalne i roczne natomiast od 1 stycznia 2009 roku sprawozdania półroczne i roczne. Na podstawie informacji zawartych w przedmiotowych sprawozdaniach oraz zbiorczych raportach, przekazywanych przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska z kontroli zakładów przetwarzania, GIOŚ prowadzi bazę danych o sprzęcie i zużytych sprzęcie, a następnie corocznie dokonuje analizy funkcjonowania systemu gospodarki zużytych sprzętem elektrycznym i elektronicznym.

Na dzień 31 grudnia 2008 r. do rejestru przedsiębiorców i organizacji odzysku prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska wpisanych było 9193 przedsiębiorców, w tym:

- 3178 przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wprowadzania sprzętu,

- 7264 przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie zbierania zużytego sprzętu,
- 123 przedsiębiorców prowadzących zakłady przetwarzania,
- 82 przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie recyklingu lub innych niż recykling procesów odzysku,
- 7 organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Na podstawie złożonych przez przedsiębiorców wniosków o wykreślenie z rejestru w związku z zakończeniem działalności gospodarczej podlegającej obowiązkowi wpisu do rejestru w roku 2008 wykreślonych z niego zostało 159 podmiotów:

- 83 przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie zbierania,
- 54 wprowadzających sprzęt,
- 15 wprowadzających sprzęt / zbierających zużyty sprzęt,
- 1 przedsiębiorca prowadzący zakład przetwarzania,
- 4 przedsiębiorców prowadzących zakłady przetwarzania / zbierających zużyty sprzęt,
- 1 przedsiębiorca prowadzący zakład przetwarzania / zbierający zużyty sprzęt / prowadzący działalność w zakresie recyklingu,
- 1 prowadzący działalność w zakresie odzysku innego niż recykling.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska wszczął w 2008 r. 626 postępowań w sprawie wykreślenia przedsiębiorcy z rejestru w związku z nieuiszczeniem opłaty rocznej. W wyniku nie wpłacenia wymaganej opłaty GIOŚ wykreślił 76 przedsiębiorców wprowadzających sprzęt, natomiast w pozostałych 550 przypadkach po złożeniu przez przedsiębiorców wyjaśnień umorzył wszczęte postępowanie.

W 2009 roku GIOŚ dokonał rozliczenia zabezpieczenia finansowego, wniesionego na rok 2008 przez wprowadzających sprzęt przeznaczony dla gospodarstw domowych, na łączną kwotę 32 009 879,37 zł. Wydano ogółem 149 decyzji, przy czym 88 decyzji dotyczyło zwrotu zabezpieczenia na kwotę 31 954 858,66 zł, a 61 decyzji dotyczyło przeznaczenia środków z zabezpieczenia na sfinansowanie zbierania, przetwarzania, odzysku, w tym recyklingu, lub unieszkodliwiania zużytego sprzętu na kwotę 55 020,71 zł.

Wśród 3178 zarejestrowanych przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie wprowadzania sprzętu elektrycznego i elektronicznego na koniec 2008 roku 2202 miało podpisaną umowę z organizacją odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego, która realizowała za przedsiębiorcę obowiązki związane z gospodarowaniem odpadami określone w ustawie o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Na dzień 31 grudnia 2008r. najwięcej zawartych umów z wprowadzającymi sprzęt miała Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego Biosystem Elektrorecykling – 897, natomiast najmniej AE-Centrum Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego – 64. W przypadku pozostałych organizacji odzysku liczba zawartych umów kształtowała się następująco:

- ElektroEko – 210
- Europejska Platforma Recyklingu – 134
- Auraeko – 401
- CCR RWEEE – 407
- IT Recykling – 89

Jak wynika z powyższej analizy 976 przedsiębiorców samodzielnie realizowało w 2008r. obowiązki wynikające z ustawy o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.

Liczbę wprowadzających sprzęt którzy zawarli umowy z organizacjami odzysku, oraz pozostałych przedsiębiorców, którzy realizowali obowiązki samodzielnie w 2008 roku obrazuje rysunek 7 w załączniku niniejszego raportu.

Informacje i wnioski dotyczące osiągniętych poziomów zbierania, odzysku i recyklingu

Tabelaryczne zestawienie danych dotyczących ilości wprowadzonego, zebranego oraz przetworzonego zużytego sprzętu zawiera załącznik 1 do niniejszego raportu.

Jak wynika z analizy danych w 2008 roku na terytorium Polski wprowadzono łącznie 564 179 155,68 kg sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Największą masę sprzętu – 264 730 603,01 kg – wprowadzono w grupie 1 – Wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego (46,92 % łącznej masy) oraz w grupie 3 – Sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny – 73 736 099,45 kg (13,07 % łącznej masy). Istotny udział w masie wprowadzanego sprzętu stanowi również sprzęt z grupy 4 – Sprzęt audiowizualny, którego wprowadzono 71 570 962,32 kg – (12,68 % wprowadzonej masy sprzętu). Najmniej wprowadzono sprzętu zaklasyfikowanego do grupy 8 – Przyrządy medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepianych i skażonych produktów – 3 371 400,97 kg (0,60 % łącznej masy wprowadzonego sprzętu).

Odnosząc te dane do organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego należy stwierdzić, że największą masę w 2008r. wprowadzili ci przedsiębiorcy, którzy podpisali umowy z ElektroEko, tj. 268 543 969,39 kg, co daje 47,60% udziału w rynku pod kątem masy wprowadzonego sprzętu. Dla pozostałych organizacji dane te przedstawiają się w następujący sposób:

- Europejska Platforma Recyklingu – 63 910 335,48 kg – 12,28 %
- AE-Centrum – 2 732 955,22 kg – 0,48 %
- Auraeko – 30 337 525,33 kg – 5,38 %
- Biosystem Elektrorecykling – 104 251 810,99 kg – 18,48 %
- CCR RWEEE – 34 634 422,66 kg – 6,14 %
- IT Recykling – 18 406 223,97 kg – 3,62 %

Masa sprzętu wprowadzona przez wprowadzających którzy nie zawarli umów z organizacjami odzysku wynosiła 35 961 912,64 kg, co daje 6,02 % w udziale rynku pod kątem masy wprowadzonego sprzętu.

Procentowy udział w masie wprowadzonego sprzętu organizacji odzysku oraz pozostałych przedsiębiorców, którzy nie zawarli umów z organizacjami w 2008 roku obrazuje rysunek 8, w załączniku niniejszego raportu.

W zakresie zbierania zużytego sprzętu w 2008 roku łącznie zebrano 56 425 781,82 kg zużytego sprzętu, w tym z gospodarstw domowych 36 488 614,69 kg, co stanowi 64,66 % masy zebranego zużytego sprzętu, a z innych źródeł niż gospodarstwa domowe 19 937 167,13 kg, co stanowi 35,34 % masy ww. sprzętu. Najwięcej zużytego sprzętu zebrano w grupie 1 – Wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego, tj. 17 682 280 kg, co stanowi 31,33 % masy zebranego zużytego sprzętu oraz w grupie 3 – Sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny, tj. 14 948 730,01 kg, co stanowi 26,49 % masy zebranego zużytego sprzętu. Najmniej zużytego sprzętu zebrano w grupie 8 – Przyrządy medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepianych i skażonych produktów, tj. 135 549,89 kg, co stanowi 0,24 % masy zebranego zużytego sprzętu.

Z przedstawionych w tabeli 1 danych wynika, że najwyższy poziom zbierania osiągnięto w grupie 5 Sprzęt oświetleniowy – 32,96% oraz w grupie 3 – Sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny – 20,27 %, natomiast najniższy, 3,00 %, w grupie 7 - Zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy.

Tab. 1

**Poziom zbierania w 2008r. sprzętu elektrycznego
i elektronicznego w poszczególnych grupach.**

Lp.	Numer i nazwa grupy wprowadzonego sprzętu, z którego powstał zużyty sprzęt	Całkowita masa wprowadzonego sprzętu [kg]	Masa zebranego zużytego sprzętu [kg]	Osiągnięty poziom zbierania zużytego sprzętu [%]
	1	2	3	4
1	Wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego	264 730 603,01	17 682 280,00	6,68
2	Małogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego	56 584 823,99	2 225 563,96	3,93
3	Sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny	73 736 099,45	14 948 730,01	20,27
4	Sprzęt audiowizualny	71 570 962,32	8 080 117,29	11,29
5	Sprzęt oświetleniowy	34 132 974,19	11 252 362,66	32,96
6	Narzędzie elektryczne i elektroniczne, z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych	43 643 996,63	1 582 404,61	3,63
7	Zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy	7 401 567,11	221 508,17	3,00
8	Przyrządy medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepianych i skażonych produktów	3 371 400,97	135 549,89	4,02
9	Przyrządy do nadzoru i kontroli	4 887 101,46	155 945,33	3,19
10	Automaty do wydawania	4 119 626,55	141 319,90	3,43
ŁĄCZNIE		564 179 155,68	56 425 781,82	-----

W 2008 roku osiągnięto poziom zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego w wysokości 10 %, w tym poziom zbierania sprzętu z gospodarstw domowych wynosił 6,46 %. W przeliczeniu na jednego mieszkańca zebrano 1,48 kg zużytego sprzętu (przyjmując liczbę ludności w 2008 roku 38 135 tys. osób - źródło GUS). W 2008 roku osiągnięto poziom zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z innych źródeł niż gospodarstwa domowe w wysokości 0,52 %.

W analizowanym okresie przetworzono łącznie 49 790 108,27 kg zużytego sprzętu, najwięcej w grupach: 1 - Wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego 17 468 912,22 kg, co stanowi 35,08 % masy przetworzonego zużytego sprzętu), natomiast najmniej, tj. 75 143,28 kg, w grupie 9 - Przyrządy do nadzoru i kontroli (0,15 %).

Tabelaryczne zestawienie danych dotyczące masy odpadów zużytego sprzętu poddanych odzyskowi i recyklingowi oraz zużytego sprzętu użytego ponownie w całości zawiera załącznik 2 do niniejszego raportu.

Całkowita masa odpadów powstałych ze zużytego sprzętu poddanych procesowi odzysku innemu niż recykling wyniosła 628 751,53 kg, przy czym największą część, tj. 170 179,82 kg, stanowią odpady powstałe ze zużytego sprzętu z grupy 3 – Sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny (27,06 % całkowitej masy odpadów powstałych ze zużytego sprzętu poddanych procesowi odzysku innemu niż recykling). W 2008 roku najmniejszą masę odpadów powstałych ze zużytego sprzętu poddanych procesowi odzysku innemu niż recykling stanowiły odpady z grupy 10 - Automaty do wydawania, tj. 74,20 kg (0,01 % całkowitej masy wymienionych odpadów).

Natomiast całkowita masa odpadów powstałych ze zużytego sprzętu poddanych w 2008 roku procesowi recyklingu, wyniosła 22 137 509,20 kg. W największym stopniu procesowi recyklingu poddano masę odpadów powstałych ze zużytego sprzętu z grupy 1 - Wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego (7 681 195,40 kg, co stanowi 34,69 % masy odpadów powstałych ze zużytego sprzętu poddanych procesowi recyklingu). Najmniejszą masę odpadów powstałych ze zużytego sprzętu poddanych procesowi recyklingu stanowiły odpady z grupy 8 – Przyrządy medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepianych i skażonych produktów (16 724,50 kg, co stanowi 0,07 %).

Masa zużytego sprzętu przekazanego do ponownego użycia wynosiła 9 047,70 kg. Największą masę sprzętu przeznaczonego do ponownego użycia stanowił sprzęt z grupy 3 - Sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny 5 650,50 kg (co stanowi 62,45 %). Sprzęt z grupy 8 - Przyrządy medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepianych i skażonych produktów oraz z grupy 10 - Automaty do wydawania nie został w ogóle użyty ponownie w całości.

Podsumowując przedstawione powyżej informacje dotyczące osiągniętych poziomów zbierania, odzysku i recyklingu należy wskazać na kilka ważnych aspektów. Jednym z nich jest fakt, że mimo iż rok 2008 był trzecim rokiem funkcjonowania systemu nie wszyscy przedsiębiorcy, którzy byli zobowiązani do zarejestrowania się w rejestrze prowadzonym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska uczynili to, a tym samym nie przesłali do GIOŚ odpowiednich sprawozdań. Z drugiej strony w dalszym ciągu pomimo wysyłanych upomnień wielu zarejestrowanych przedsiębiorców nie przysłało sprawozdań, bądź przesłane sprawozdania były niekompletne (do bazy danych GIOŚ wpisano łącznie 57044 sprawozdań).

Znamiennym jest fakt, iż na 2478 gmin w Polsce na dzień 31.12.2008r., tylko około 300 gminnych przedsiębiorstw gospodarki komunalnej zarejestrowało się jako zbierający zużyty sprzęt. Oczywiście nie wszystkie gminy, czy związki gmin utworzyły takie przedsiębiorstwa, ale ich ilość w ocenie GIOŚ, jest jednak bardzo mała.

Należy również zauważyć, że część podmiotów zarejestrowanych jako zbierający zużyty sprzęt posiada sieć swoich placówek handlowych, np.: holdingi farmaceutyczne, duże sieci handlowe, itp. Dlatego też GIOŚ szacuje, że faktyczna liczba placówek zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny jest większa i wynosi około 9000.

Rysunek numer 6 w załączniku do Raportu przedstawia liczbę przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie zbierania zużytego sprzętu w podziale na województwa i rodzaj prowadzonej działalności. Wszystkie podmioty oznaczone literą B na ww. rysunku, to przedsiębiorcy wpisani do rejestru jako zbierający zużyty sprzęt, którzy ze względu na rodzaj prowadzonej działalności (sprzedawcy detaliczni bądź sprzedawcy hurtowi oraz serwisy) są zwolnieni z obowiązku posiadania decyzji na zbieranie odpadów. Natomiast przedsiębiorcy oznaczeni literą A, to przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie zbierania zużytego sprzętu posiadający stosowną decyzję na zbieranie odpadów. W ocenie GIOŚ liczba ww. przedsiębiorców jest bardzo mała, zważywszy na fakt, iż w państwach zachodnich Unii Europejskiej, to właśnie w ten sposób zbiera się największą masę zużytego sprzętu.

Porównując dane z roku 2008 w stosunku do roku 2007 można wyciągnąć następujące wnioski:

- Masa wprowadzonego sprzętu elektrycznego i elektronicznego w 2008 roku jest większa, niż masa sprzętu wprowadzonego w 2007r. Wynika to zarówno z większej ilości podmiotów zarejestrowanych jako wprowadzający sprzęt w roku 2008 (ponad 500 przedsiębiorstw) oraz dobrej koniunktury na rynku i wzrostu gospodarczego.
- Masa zebranego zużytego sprzętu w 2008 roku jest dwukrotnie większa, niż masa zebranego sprzętu w 2007r. Wynika to przede wszystkim z większej ilości podmiotów zbierających zużyty sprzęt zarejestrowanych w 2008 roku (ponad 850 przedsiębiorstw), oraz znacznej poprawie w zakresie przekazywania do GIOŚ sprawozdań od zbierających zużyty sprzęt. Niewątpliwie na wzrost masy zebranego zużytego sprzętu wpływ miały również prace nad nowelizacją ustawy o zużyтым sprzęcie i projektem rozporządzenia Ministra Środowiska dotyczącym ustalenia minimalnych poziomów zbierania zużytego sprzętu. Wprowadzający sprzęt oraz organizacje odzysku chcąc osiągnąć minimalne poziomy zbierania w 2009r. musiały zacząć rozwijać system zbierania zużytego sprzętu już w 2008r.

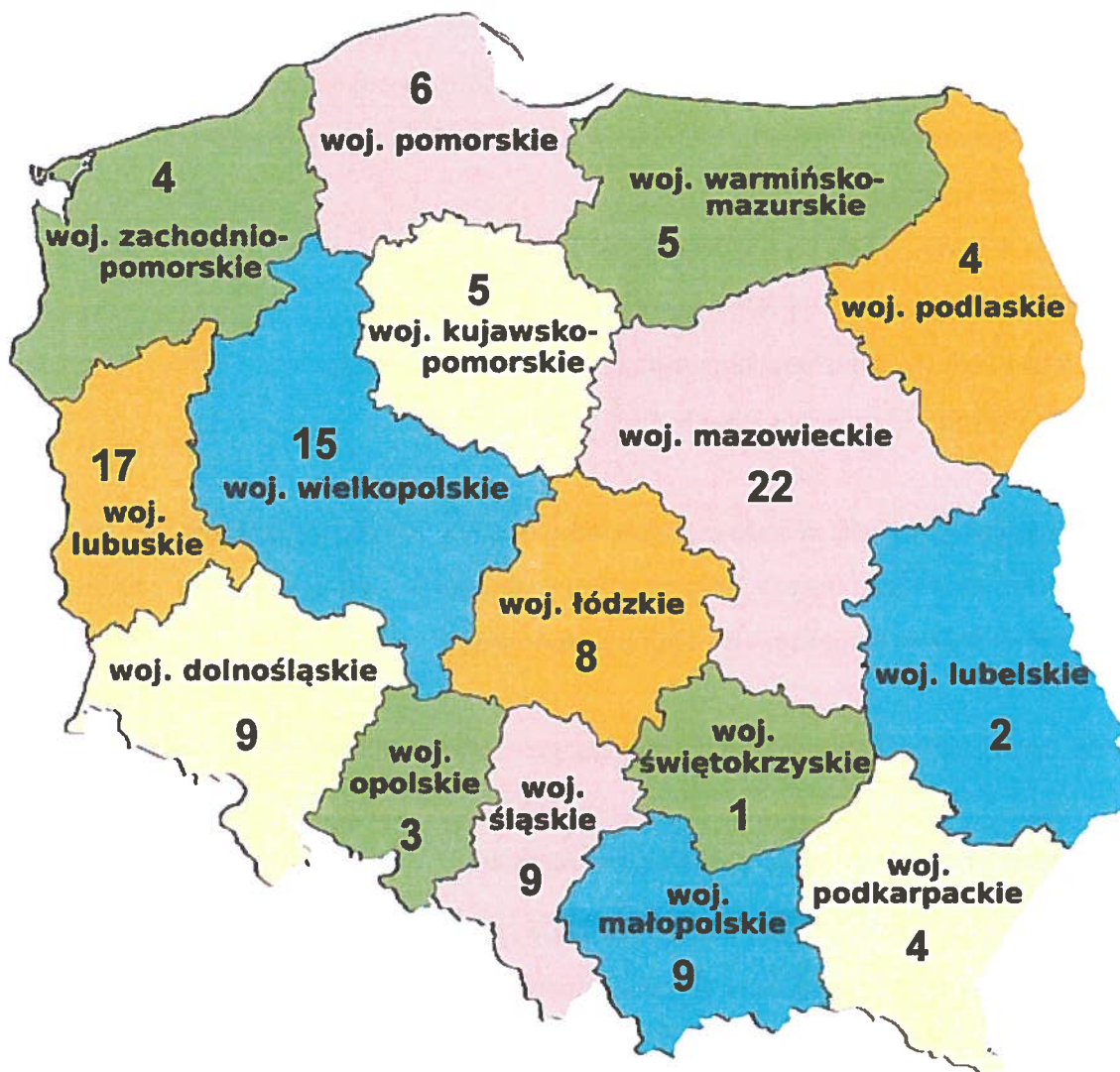
Z przedstawionych do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska informacji dotyczących decyzji w zakresie gospodarki odpadami wynika, że zdolności przetwórcze zakładów przetwarzania wynoszą 553 342 Mg/rok. Zakładami o największych zdolnościach przetwórczych są min.:

- THORNMANN RECYCLING (50 650 Mg/rok),
- STENA Sp. z o. o. (41 000 Mg/rok),
- REMONDIS Electrorecycling Sp. z o. o. (19 690 Mg/rok),
- SYNERGIS Electrorecycling S.A. (18 000 Mg/rok).

Wykaz nieprawidłowości w zakresie gospodarowania zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym stwierdzonych przy przeprowadzaniu kontroli zakładów przetwarzania przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska

W związku z obowiązkiem wynikającym z art. 16 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska co najmniej raz w roku przeprowadzają kontrolę zakładu przetwarzania.

W stosunku do 2007 roku liczba zakładów przetwarzania wzrosła o 24 zakłady. Na koniec 2008 r. w rejestrze GIOŚ zarejestrowane były 123 podmioty prowadzące działalność w zakresie przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Należy zwrócić uwagę, że kilku przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie przetwarzania, zarejestrowanych w rejestrze GIOŚ, posiada dwa zakłady przetwarzania zużytego sprzętu. Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska skontrolowali łącznie 121 zakładów przetwarzania.

Rys. 1

Liczba prowadzących działalność w zakresie przetwarzania z podziałem na województwa według stanu na dzień 31.12.2008r.

Na 121 skontrolowanych zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego jedynie w 18 nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- przekazywania odpadów powstałych w wyniku demontażu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego podmiotom nie wpisanym do rejestru GIOŚ,
- braku ewidencji odpadów lub prowadzenia ewidencji niezgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 roku w sprawie dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów,

- nie przesyłania do Urzędu Marszałkowskiego zbiorczych zestawień danych o odpadach i sposobach postępowania z nimi oraz zbiorczych zestawień informacji o zakresie korzystania ze środowiska,
- nie przesyłania do GIOŚ bądź nierzetelnego sporządzania sprawozdań i zaświadczeń,
- nie usuwania niezwłocznie z przyjętego zużytego sprzętu składników niebezpiecznych, materiałów i części składowych.

Prowadzący zakłady przetwarzania są zobowiązani do dostosowania zakładów przetwarzania do wymagań technicznych, o których mowa w art. 45 i 46 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Na 121 skontrolowanych podmiotów 108 spełnia wymogi techniczne zawarte w ustawie. Jedynie w 13 przypadkach stwierdzono niedostosowanie do wymagań dot. wyposażenia miejsca magazynowania zużytego sprzętu wynikających z art. 45 ustawy, a w 14 przypadkach niedostosowanie do wymagań dot. wyposażenia zakładu przetwarzania wynikających z art. 46 ustawy.

Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami w tym zakresie były brak: urządzeń do usuwania wycieków, separatora cieczy oraz odstojnika i odolejacza, nieprzepuszczalnego podłoża czy zadaszania, pojemników na zdemontowane części składowe przeznaczone do ponownego użycia oraz urządzenia ważącego przeznaczonego do ustalenia masy odpadów.

Podsumowując należy stwierdzić, że nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli zakładów przetwarzania dotyczyły w przeważającej większości niedopełnienia przez przedsiębiorców obowiązków związanych z prowadzeniem ewidencji wynikającej z przepisów ustawy o odpadach oraz niewłaściwie prowadzoną sprawozdawczością przekazywaną do GIOŚ. Natomiast w dużo mniejszym zakresie nieprawidłowości związane były z niedostosowaniem się zakładów przetwarzania do spełniania wymagań technicznych wynikających z ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. W stosunku do roku 2007 liczba niedociągnięć wynikających z wymogów art. 45 i 46 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym uległa znacznemu zmniejszeniu. Chodzi tu w szczególności o wyposażenie zakładów przetwarzania w separatory i odstojniki oleju, wagi oraz zadaszanie i utwardzenie miejsc magazynowania zużytego sprzętu.

Na 121 skontrolowanych podmiotów w 75 przypadkach wydano zarządzenie pokontrolne, w 19 przypadkach nałożono mandat karny, a w 41 przypadkach zastosowano

pouczenie. W 9 przypadkach wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska wystąpili do organów administracji samorządowej, a w 1 przypadku do Prokuratury Rejonowej.

Kontrola pozostałych przedsiębiorców objętych przepisami ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym

Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska w zakresie kontroli pozostałych przedsiębiorców objętych przepisami ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym w 2008 r. przeprowadzili ogółem 281 kontroli przedsiębiorców, w tym:

- 80 kontroli wprowadzających sprzęt,
- 147 kontroli zbierających zużyty sprzęt,
- 19 kontroli wprowadzających i zbierających zużyty sprzęt,
- 1 kontrola organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- 24 kontrole punktów zbierania metali,
- 10 kontroli punktów serwisowych,

Przeprowadzono 249 kontroli planowych i 34 kontrole pozaplanowe, w tym m.in. kontrole na wniosek Inspekcji Handlowej.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły:

- prowadzenia działalności związanej z gospodarowaniem zużytym sprzętem bez wpisu do rejestru GIOŚ,
- nie przedkładania sprawozdawczości do GIOŚ lub nierzetelnego wypełniania sprawozdań,
- nie przedkładania sprawozdań do marszałka województwa,
- nie przedłożenia informacji o rozpoczęciu zbierania zużytego sprzętu, wynikającej z art. 39 ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym,
- nie prowadzenia ewidencji odpadów,
- braku selektywnego zbierania i magazynowanie zużytego sprzętu,
- nieuregulowania stan formalno-prawny z zakresu gospodarki odpadami

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 165 zarządzeń pokontrolnych, w 94 przypadkach pouczono kierownictwo kontrolowanego podmiotu, ponadto nałożono 41 grzywny w drodze mandatu karnego.

W 19 przypadkach wystąpiono do organów administracji samorządowej, w 4 przypadkach wystąpiono z wnioskiem o ukaranie do Sądu Grodzkiego, oraz skierowano 1 wystąpienie do Nadzoru Budowlanego.

W zakresie kontroli wprowadzających sprzęt, zgodnie z art. 80 ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym 6 przedsiębiorcom wydano decyzję wymierzającą karę pieniężną za wprowadzanie sprzętu bez wpisu do rejestru, a w 2 przypadkach wszczęto postępowanie w sprawie wymierzenia przedmiotowej kary pieniężnej.

Wnioski dotyczące potrzeby bądź braku potrzeby zmian legislacyjnych

W 2008 roku zakończyły się prace nad nowelizacją ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym i 21 listopada 2008 roku została uchwalona ustawa o zmianie ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 223, poz. 1464).

Ustawa ta wprowadziła wiele niezbędnych zmian w ustawie o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, wynikających przede wszystkim z dwuletniego okresu stosowania przepisów w praktyce. Dodano kilka nowych definicji, natomiast część już istniejących definicji została znacząco zmieniona. Zmieniono między innymi definicję zbierającego oraz wprowadzającego sprzęt. Obecnie zbierającymi zużyty sprzęt będą również prowadzący punkt serwisowy oraz zakład przetwarzania.

Za najważniejszą ze zmian wprowadzanych w ustawie należy uznać zmianę wynikającą z dostosowania przepisów ustawy do dyrektywy 2002/96/WE o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, czyli wprowadzenie przepisów pozwalających na osiągnięcie poziomu zbierania zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych w ilości 4 kg/mieszkańca/rok. Z tego też powodu wprowadzono upoważnienie dla ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki do wydania rozporządzenia określającego obligatoryjne roczne poziomy zbierania zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych.

Zaproponowano istotne zmiany odnośnie uwidaczniania kosztów gospodarowania odpadami w cenie produktu. Dotyczy to wprowadzających sprzęt z grupy 1, 2, 4 – 6

wymienionych w załączniku nr 1 do ustawy ze względu na zaproponowane wprowadzenie obligatoryjnego obowiązku pokazywania kosztów gospodarowania odpadami. Dla pozostałych grup pozostawiono możliwość uwidaczniania kosztów jako oddzielnego elementu ceny sprzętu. Przy czym sprzedawca detaliczny i sprzedawca hurtowy sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych są obowiązani do uwidaczniania kosztów gospodarowania odpadami jako składnika ceny nabywcom sprzętu, jeżeli taką informację uzyskali od wprowadzającego sprzęt.

Wprowadzono przepisy nakładające obowiązek prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych na wszystkich wprowadzających sprzęt przy czym wprowadzający sprzęt może wykonywać ww. obowiązek samodzielnie lub za pośrednictwem organizacji odzysku.

W ustawie zaproponowano również, aby organizacja odzysku przeznaczała na cele prowadzonych publicznych kampanii edukacyjnych 5 % swoich przychodów, które muszą być udokumentowane. Przy czym określono jakie działania są rozumiane jako „publiczna kampania edukacyjna”.

Inną również ważną zmianą jest m.in. określenie sposobu rejestracji przedsiębiorców zagranicznych. Przedsiębiorca zagraniczny będzie obowiązany do dokonania rejestracji poprzez przedstawiciela ustanowionego na podstawie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095), bądź, w przypadku braku przedstawiciela, poprzez organizację odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego zarejestrowaną przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Zmiana, która dotyczy wszystkich zarejestrowanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska przedsiębiorców, jest decyzja o zmniejszeniu częstotliwości przekazywania sprawozdań z kwartalnych na półroczne.

Obecnie sprawozdania będą musiały być przedkładane do dnia 31 lipca za okres od 1 stycznia do 30 czerwca i do dnia 15 marca za okres od 1 lipca do 31 grudnia każdego roku.

Nowelizacja ustawy w znacznym stopniu rozszerzyła katalog administracyjnych kar pieniężnych nakładanych w drodze decyzji administracyjnej przez WIOŚ, w stosunku do wprowadzających sprzęt, zbierających zużyty sprzęt oraz organizacji odzysku, za nie wywiązywanie się z określonych zapisów ustawy.

Zdaniem Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska nowelizacja ustawy o zużytym sprzęcie nie wyeliminowała wszystkich problemów związanych z kwestią gospodarki odpadami w postaci zużytego sprzętu. Niestety, ale ustawodawca nie uregulował kwestii związanych z obowiązkowym wpisem do rejestru punktów skupu złomu. Pomimo, że zarówno inspekcja jak i organizacje odzysku oponowały za takimi zmianami, gdyż szacuje

się, że przez ww. punkty przechodzi znaczna część nie zaewidencjowanego zebranego zużytego sprzętu, w szczególności grupy 1. Kolejnym problemem jaki wpływa na przejrzystość gospodarki odpadami ww. zużytego sprzętu oraz działalności inspekcyjno-kontrolnej IOŚ jest brak powiązania danych na zaświadczeniach wystawianych na podstawie tej ustawy, z danymi zawartymi na dokumentach finansowo-księgowych, czyli fakturach VAT. Przy takim rozwiązaniu można szybko stwierdzić, kto faktycznie prowadzi działalność polegającą na odzysku i recyklingu zużytego sprzętu, a kto działa w szarej strefie wystawiając tylko dokumenty. Następnym problemem jest wydawanie decyzji administracyjnych przez Urzędy Marszałkowskie dla przedsiębiorców, którzy chcą prowadzić działalność w zakresie przetwarzania zużytego sprzętu. W trakcie działalności WIOŚ w 2008r. 13 zakładów przetwarzania nie było dostosowanych do wymogów zawartych w artykule 45 i 46 ustawy o zużytym sprzęcie pomimo posiadania decyzji na przetwarzanie zużytego sprzętu. Dlatego należy dokonać zmiany w prawie i zapisać obowiązkową kontrolę WIOŚ przed wydaniem decyzji, tak samo jak ma to miejsce w przypadku stacji demontażu pojazdów. Następną zmianą która została zaproponowana do nowelizacji dyrektywy WEEE, a co za tym idzie przyszłej nowelizacji ustawy o zużytym sprzęcie, jest ustanowienie poziomów odzysku i recyklingu dla grupy 8, tj. Przyrządy medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepianych i skażonych produktów. Nowelizacji musi ulec rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie minimalnych rocznych poziomów zbierania zużytego sprzętu, gdyż brak w nim jest poziomu zbierania dla grupy 8, w której wprowadza się także sprzęt przeznaczony dla gospodarstw domowych.

Działalność Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie nadzoru na prawidłowo funkcjonującym systemem gospodarki zużytym sprzętem w Polsce

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w miesiącu październiku i listopadzie 2008 r. przeprowadził akcję poinformowania każdego zbierającego zużyty sprzęt zarejestrowanego w rejestrze, o prawidłowym sposobie obliczania masy zebranego zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych. W sumie wysłano 6970 pism z odpowiednią informacją. Ponadto wszystkim przedsiębiorcom, nowo rejestrującym się jako zbierający zużyty sprzęt (powyżej numeru rejestrowego E0009400) do pisma o nadanym numerze rejestrowym dołączana jest również ww. informacja. Pozwoli to na znaczne zwiększenie poziomu zbierania zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych.

Na odbywających się w październiku 2008 r. Targach POLEKO jednym z przewodnich tematów było hasło „Nie wyrzucaj zużytego sprzętu na śmietnik – oddaj go do punktu zbierania”. Przygotowane zostały ulotki i plakaty informujące o właściwym postępowaniu ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, które w ramach prowadzonej akcji informacyjno-edukacyjnej rozpropagowano wśród zwiedzających Targi. Dodatkowo zostały przygotowane dwie wkładki do prasy informujące o obowiązkach wynikających z ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym.

W listopadzie 2008 r. zostało przeprowadzone szkolenie dla inspektorów wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska w zakresie zagadnień dotyczących przepisów ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym. Inspektorzy WIOŚ następnie przekazują zdobytą wiedzę przedsiębiorcom w ramach instruktażowych kontroli.

W 2009r. Główny Inspektor Ochrony Środowiska postanowił rozpocząć na terenie Polski realizację programu partnerstwa administracyjno-przemysłowego, celem efektywnego rozwiązywania problemów, związanych z zagospodarowaniem poszczególnych strumieni odpadów, również zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. W dniu 20.03.2009r. w siedzibie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska odbyło się spotkanie partnerstwa administracyjno-publicznego dotyczące zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Spotkaniu przewodniczył Pan Andrzej Jagusiewicz, Główny Inspektor Ochrony Środowiska. W spotkaniu ze strony administracyjnej udział wzięli przedstawiciele resortów centralnych odpowiedzialnych za kwestie dotyczące rynku zużytego sprzętu oraz przedstawiciele GIOŚ i WIOŚ. Stronę przemysłową reprezentowali przedstawiciele izb gospodarczych i związków i producentów sprzętu elektrycznego, największych zakładów przetwarzania zużytego sprzętu oraz wszystkich organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Podczas spotkania wskazano na następujące kwestie:

- brak selektywnej zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego na obszarach mniejszych ośrodków miejskich i gmin wiejskich;
- mała aktywność gmin, a w niektórych przypadkach niechęć wobec inicjatyw tworzenia punktów zbierania zużytego sprzętu;
- brak mechanizmów administracyjnych zachęcających gminy do zbierania zużytego sprzętu;
- zauważalny jest problem „szarej strefy” w gospodarce zużytym sprzętem w zakresie tzw. „handlu kwitami”;

Zdaniem IOŚ należy:

- zwiększyć współpracę pomiędzy uczestnikami rynku gospodarki zużyтым sprzętem w zakresie zwalczania nierzetelnej sprawozdawczości, wynikającej z ustawy o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym – unikanie płacenia za dokumenty potwierdzające przetwarzanie, odzysk czy recykling odpadów, bez faktycznego przekazywania odpadów do tych operacji;
- dokonywać przez WIOŚ wnikliwej analizy porównawczej danych zawartych w dokumentach związanych z przekazywaniem odpadów do przetwarzania z danymi przekazywanymi w sprawozdaniach;
- szczegółowo sprawdzać przez WIOŚ faktyczne możliwości technologiczne dokonywania odzysku określonych odpadów powstałych z przetworzenia zużytego sprzętu (zawyżanie przez niektóre zakłady przetwarzania podawanych ilości przetwarzanego zużytego sprzętu);

Istnieje potrzeba prowadzenia bieżącej weryfikacji wydanych przez organy samorządowe decyzji związanych z prowadzeniem zakładu przetwarzania. Ponadto wykrywanie podmiotów wprowadzających sprzęt bez wymaganego wpisu do rejestru (szara strefa) powinno być realizowane we współpracy IOŚ z izbami gospodarczymi i związkami producentów. W celu poprawy funkcjonowania gospodarki zużyтым sprzętem zgłoszono do rozważenia wprowadzenie systemu certyfikacji zakładów przetwarzania oraz stworzenia większej przejrzystości w działaniach organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego poprzez wprowadzenie mechanizmów „Clearing House”.

Spis załączników

Załącznik 1. Dział 1. Roczne sprawozdanie w sprawie ilości wprowadzonego, zebranego oraz przetworzonego zużytego sprzętu (2008 rok)

Załącznik 2. Dział 2. Roczne sprawozdanie z masy zużytego sprzętu poddanego odzyskowi i recyklingowi oraz użytego ponownie w całości (2008 rok)

Rys. 1. Procentowy udział wprowadzonego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z podziałem na grupy w 2008 roku

Rys. 2. Procentowy udział zebranego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z podziałem na grupy w 2008 roku

Rys. 3. Porównanie mas wprowadzonego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z podziałem na grupy w 2007 oraz w 2008 roku

Rys. 4. Porównanie mas zebranego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z podziałem na grupy w 2007 oraz 2008 roku

Rys. 5. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru ZSEiE z podziałem na województwa i rodzaj prowadzonej działalności (2008 rok)

Rys. 6. Liczba zbierających wpisanych do rejestru ZSEiE z podziałem na województwa i rodzaj prowadzonej działalności (2008 rok)

Rys. 7. Liczba wprowadzających sprzęt którzy zawarli umowy z organizacjami odzysku, oraz pozostałych przedsiębiorców, którzy realizowali obowiązki samodzielnie (2008 rok)

Rys. 8. Procentowy udział w masie wprowadzonego sprzętu organizacji odzysku oraz pozostałych przedsiębiorców, którzy nie zawarli umowy z organizacjami (2008 rok)

Załącznik 1

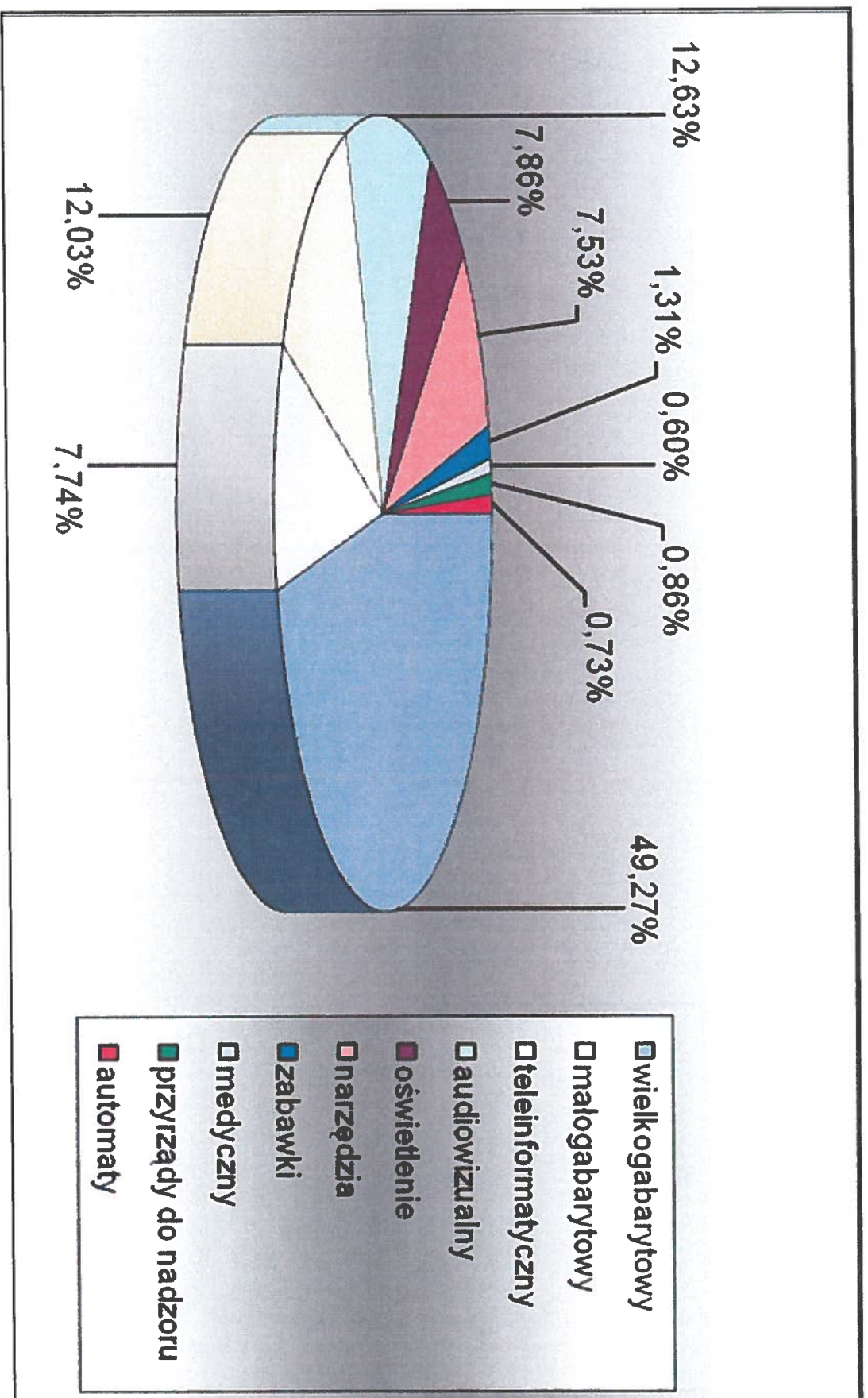
Dział. 1. Roczne sprawozdanie w sprawie ilości wprowadzonego, zebranego oraz przetworzonego zużytego sprzętu (2008 rok)

Lp.	Numer i nazwa grupy wprowadzonego sprzętu, z którego powstał zużyty sprzęt	Całkowita masa wprowadzonego sprzętu	Masa zebranego zużytego sprzętu		Masa zużytego sprzętu z innych źródeł niż gospodarstwa domowe	Masa zużytego sprzętu przetworzonego w kraju	Masa zużytego sprzętu przetworzonego w innych państwach członkowskich	Masa zużytego sprzętu przetworzonego poza Unia Europejską
			z gospodarstw domowych	z innych źródeł niż gospodarstwa domowe				
[kg]								
1		2	3	4	5	6	7	
1	Wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego	264 730 603,01	12 918 880,38	4 763 399,62	17 468 912,22	0	0	0
2	Małogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego	56 584 823,99	1 364 492,84	861 071,12	2 855 889,63	0	0	0
3	Sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny	73 736 099,45	7 723 100,23	7 225 629,78	11 145 262,94	0	0	0
4	Sprzęt audiowizualny	71 570 962,32	6 208 717,85	1 871 399,44	7 522 327,74	0	0	0
5	Sprzęt oświetleniowy rodzaje: 1 – 6	34 132 974,19	7 509 456,81	3 742 905,85	9 001 890,13	0	0	0
6	Narzędzie elektryczne i elektroniczne, z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych	43 643 996,63	717 911,30	864 493,31	1 202 797,45	0	0	0
7	Zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy	7 401 567,11	22 873,31	198 634,86	145 669,86	0	0	0
8	Przyrządy medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepianych i skażonych produktów	3 371 400,97	12 940,57	122 609,32	84 942,02	0	0	0
9	Przyrządy do nadzoru i kontroli	4 887 101,46	8 323,50	147 621,83	75 143,28	0	0	0
10	Automaty do wydawania	4 119 626,55	1 917,90	139 402,00	287 273,00	0	0	0
Ogółem		564 179 155,68	36 488 614,69	19 937 167,13	49 790 108,27	0	0	0

Załącznik 2

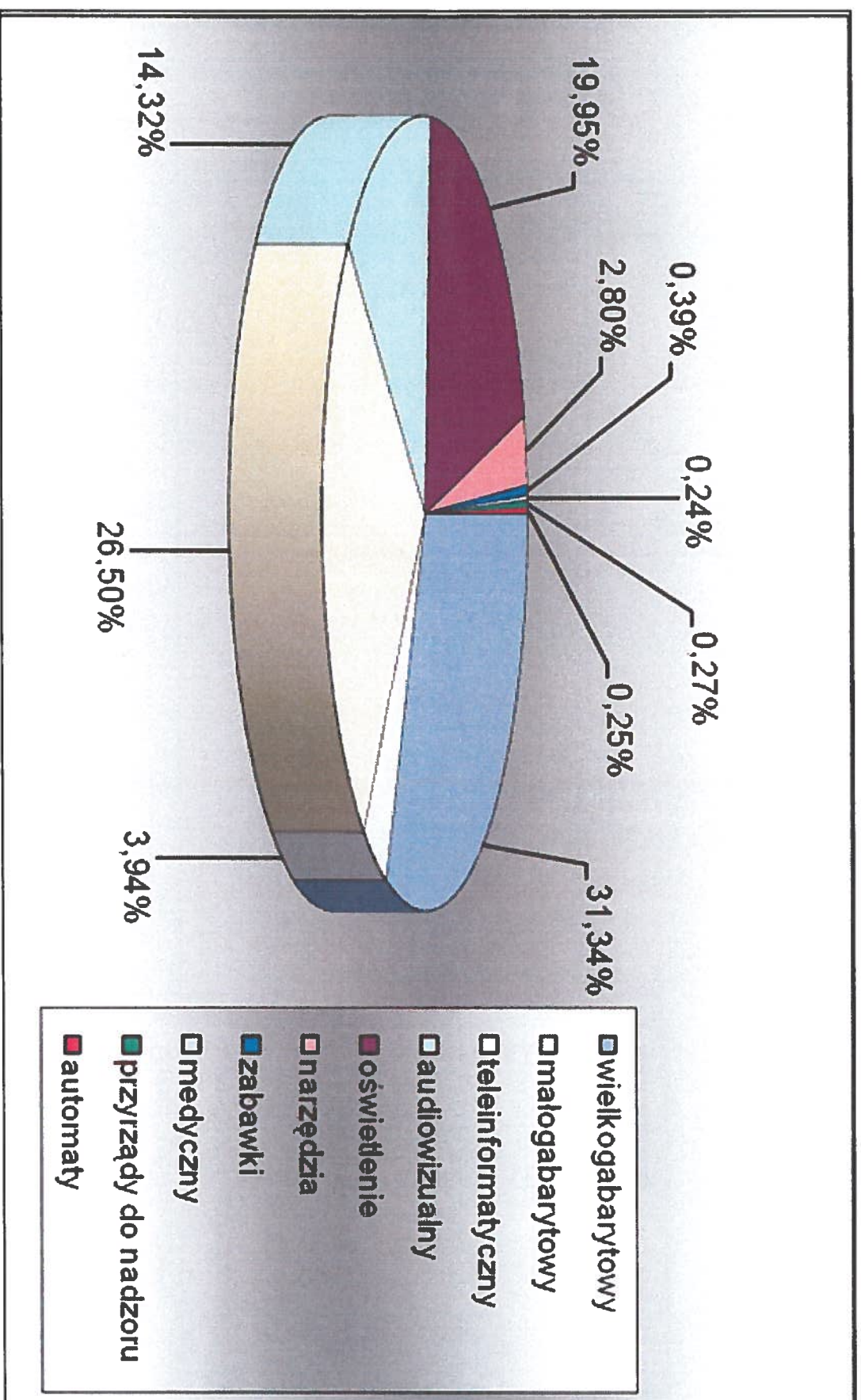
Dział 1. Roczne sprawozdanie z masy zużytego sprzętu poddanego odzyskowi i recyklingowi oraz użytego ponownie w całości (2008 rok)

Lp.	Numer i nazwa grupy wprowadzonego sprzętu, z którego powstał zużyty sprzęt elektroniczny i elektroniczny	Całkowita masa zużytego sprzętu poddanego procesowi odzysku innemu niż recykling	Osiągnięty poziom odzysku	Całkowita masa zużytego sprzętu poddanego procesowi recyklingu	Osiągnięty poziom recyklingu	Całkowita masa zużytego sprzętu użytego ponownie w całości
		[kg]	[%]	[kg]	[%]	[kg]
	1	2	3	4	5	6
1	Wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego	162 792,70	86,39	7 681 195,40	84,45	997,00
2	Małogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego	47 769,90	81,34	1 050 078,60	79,03	639,00
3	Sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny	170 179,82	83,72	5 782 340,30	81,74	5 650,50
4	Sprzęt audiowizualny	121 598,00	82,26	5 092 762,50	80,38	1 442,20
5	Sprzęt oświetleniowy rodzaje: 1 – 6	29 256,21	83,00	1 667 836,20	74,63	100,00
6	Narzędzie elektroniczne i elektroniczne, z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych	75 764,60	50,00	529 785,90	39,67	51,00
7	Zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy	8 337,60	81,36	40 119,10	80,29	134,00
8	Przyrządy medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepianych i skażonych produktów	8 188,40	43,96	16 724,50	43,71	0,00
9	Przyrządy do nadzoru i kontroli	4 790,10	74,47	36 453,40	73,77	34,00
10	Automaty do wydawania	74,20	80,48	240 213,30	80,48	0,00
	Ogółem	628 751,53	-----	22 137 509,20	-----	9 047,70

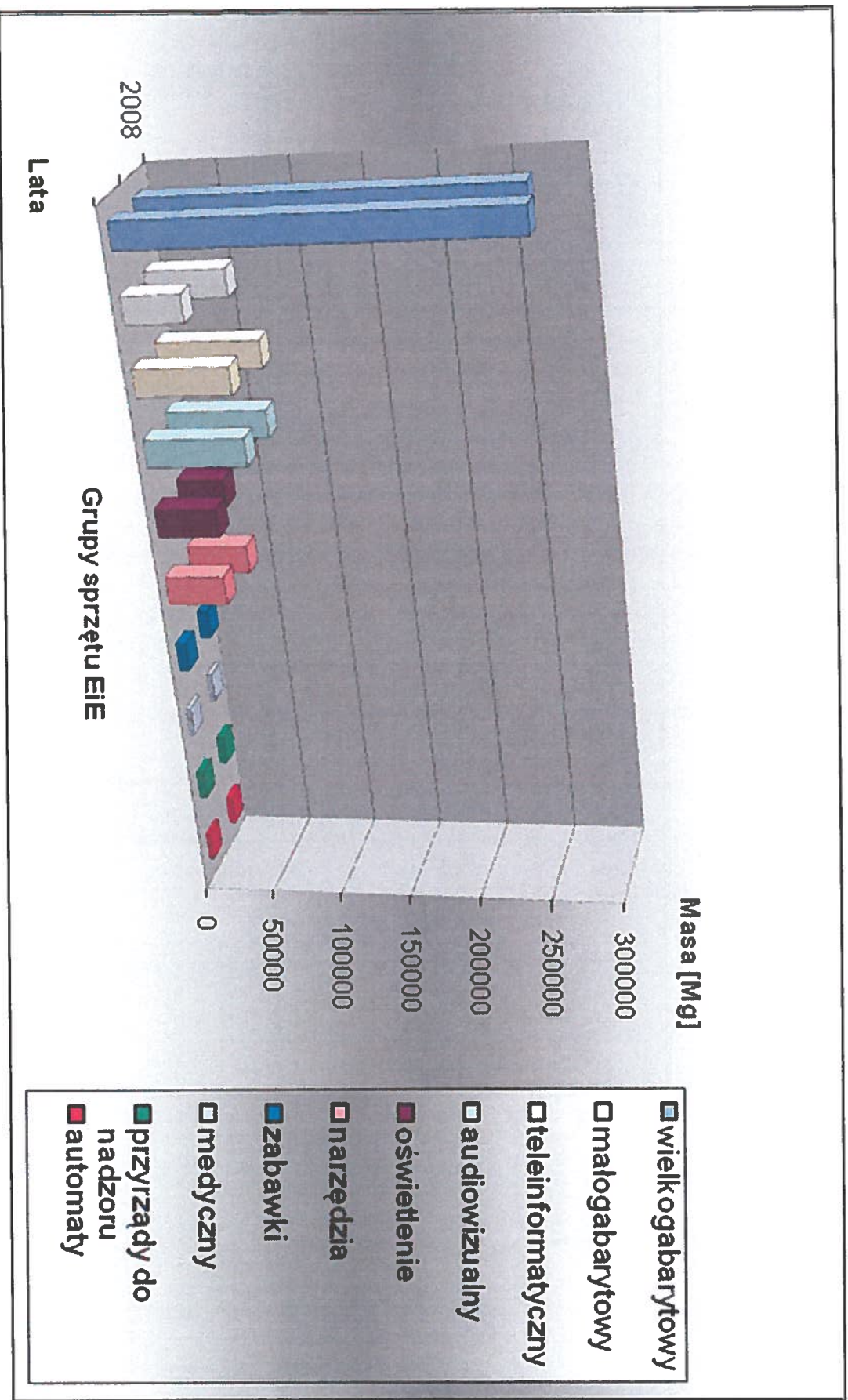
Rys. 1

Procentowy udział wprowadzonego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z podziałem na grupy w 2008 roku.

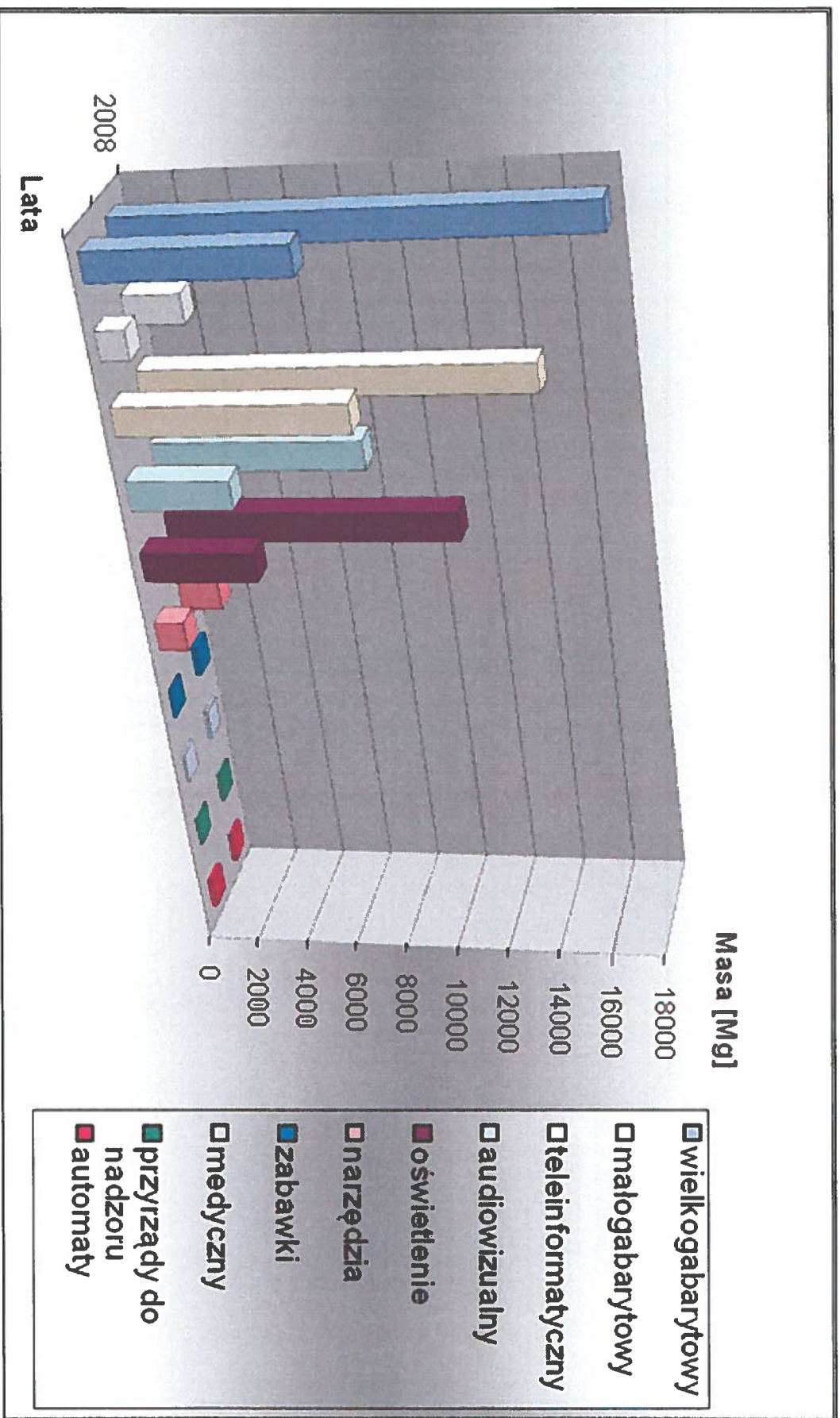
Rys. 2

Procentowy udział zebranego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z podziałem na grupy w 2008 roku.

Rys. 3

Porównanie mas wprowadzonego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z podziałem na grupy w 2007 oraz 2008 roku.

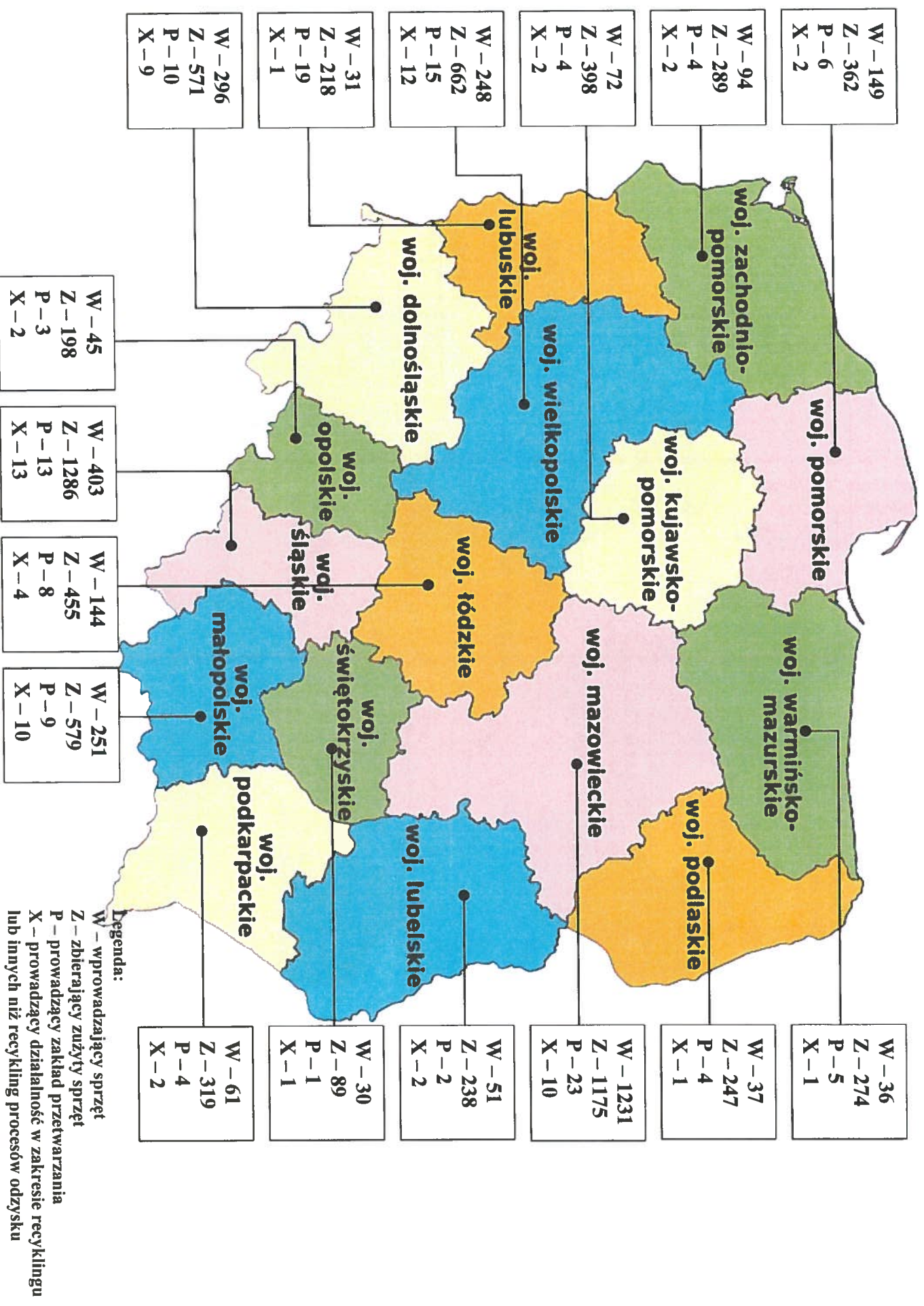

Rys. 4

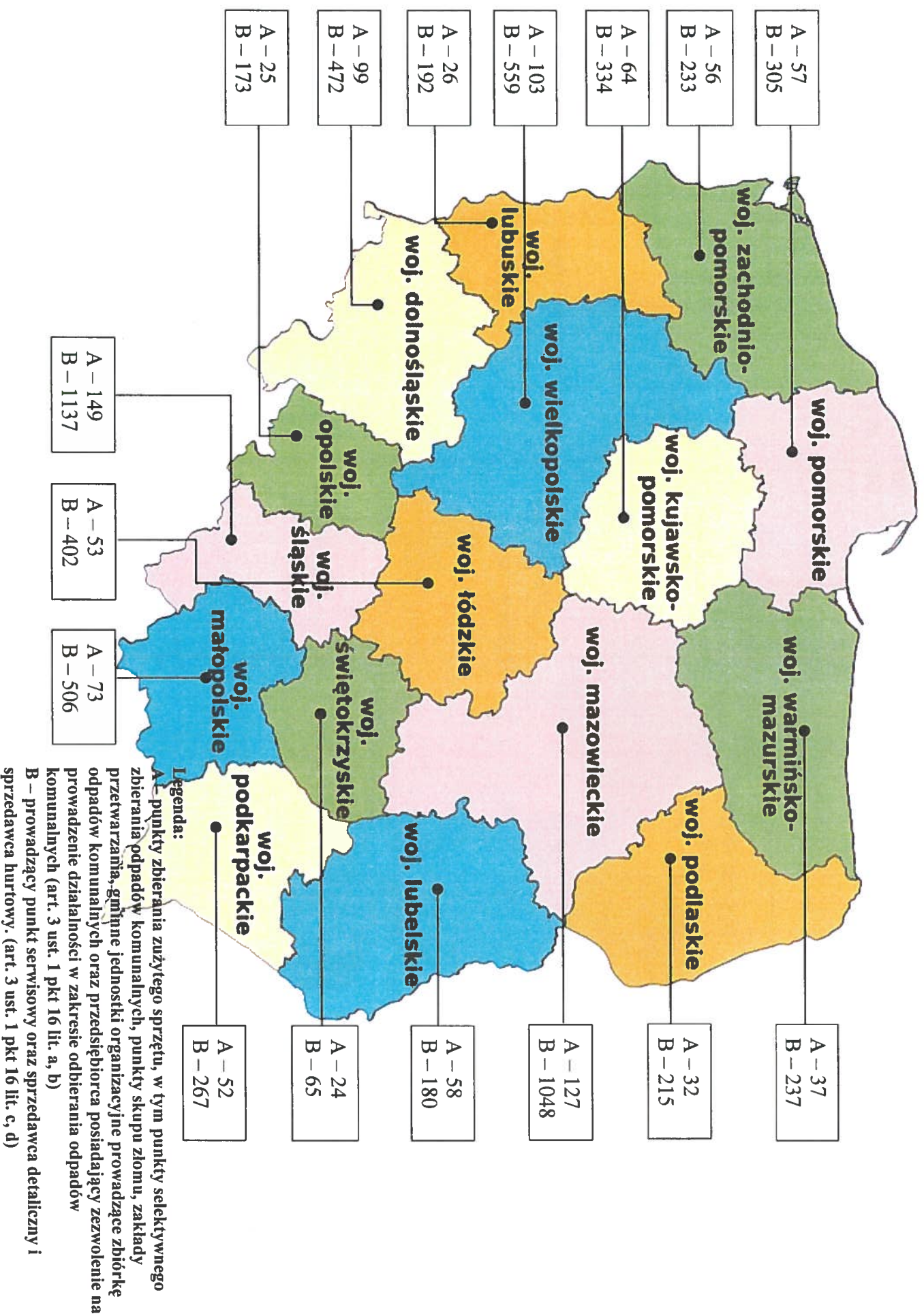
Porównanie mas zebranego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z podziałem na grupy w 2007 oraz 2008 roku.

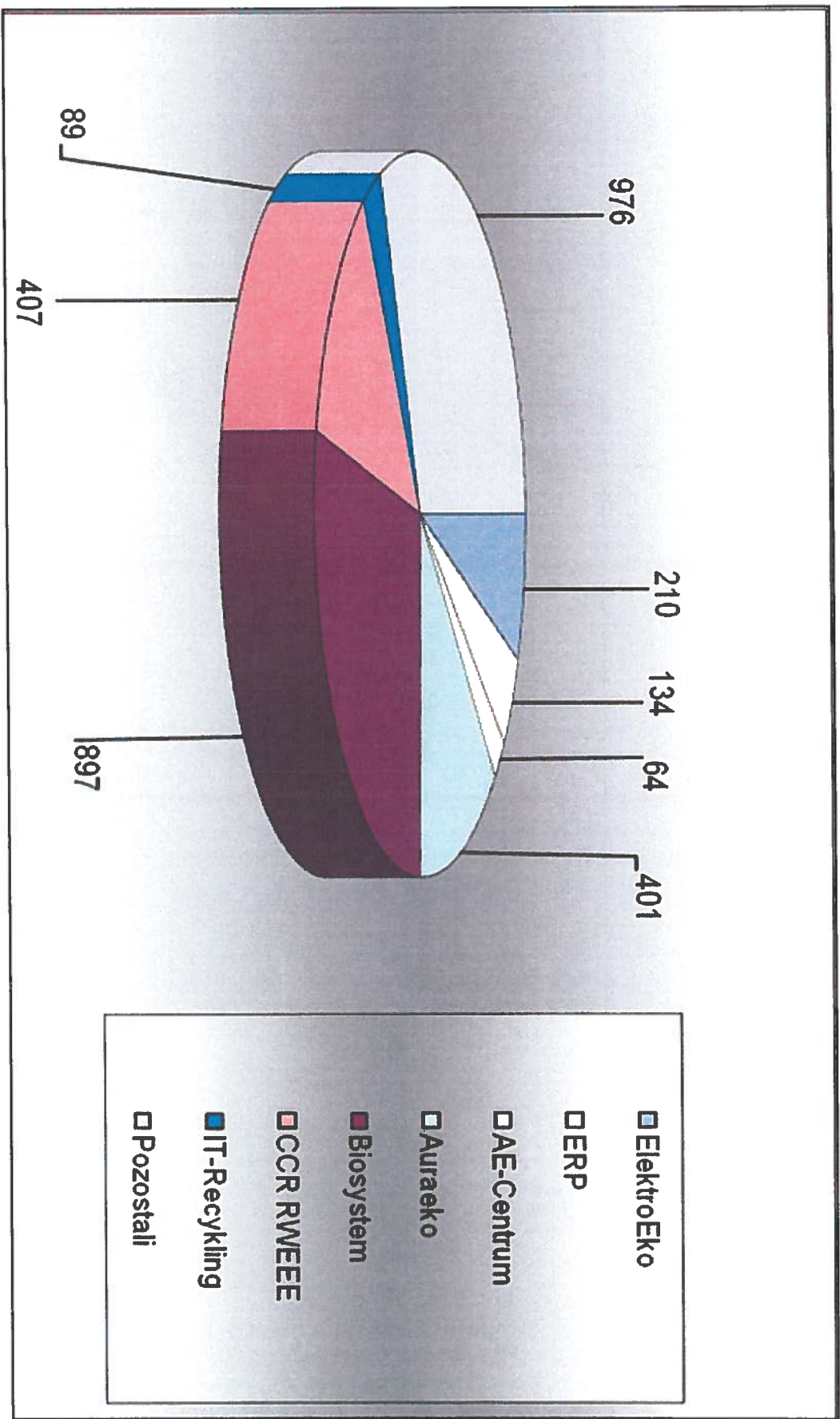

Rys. 5. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru ZSEiE z podziałem na województwa i rodzaj prowadzonej działalności.

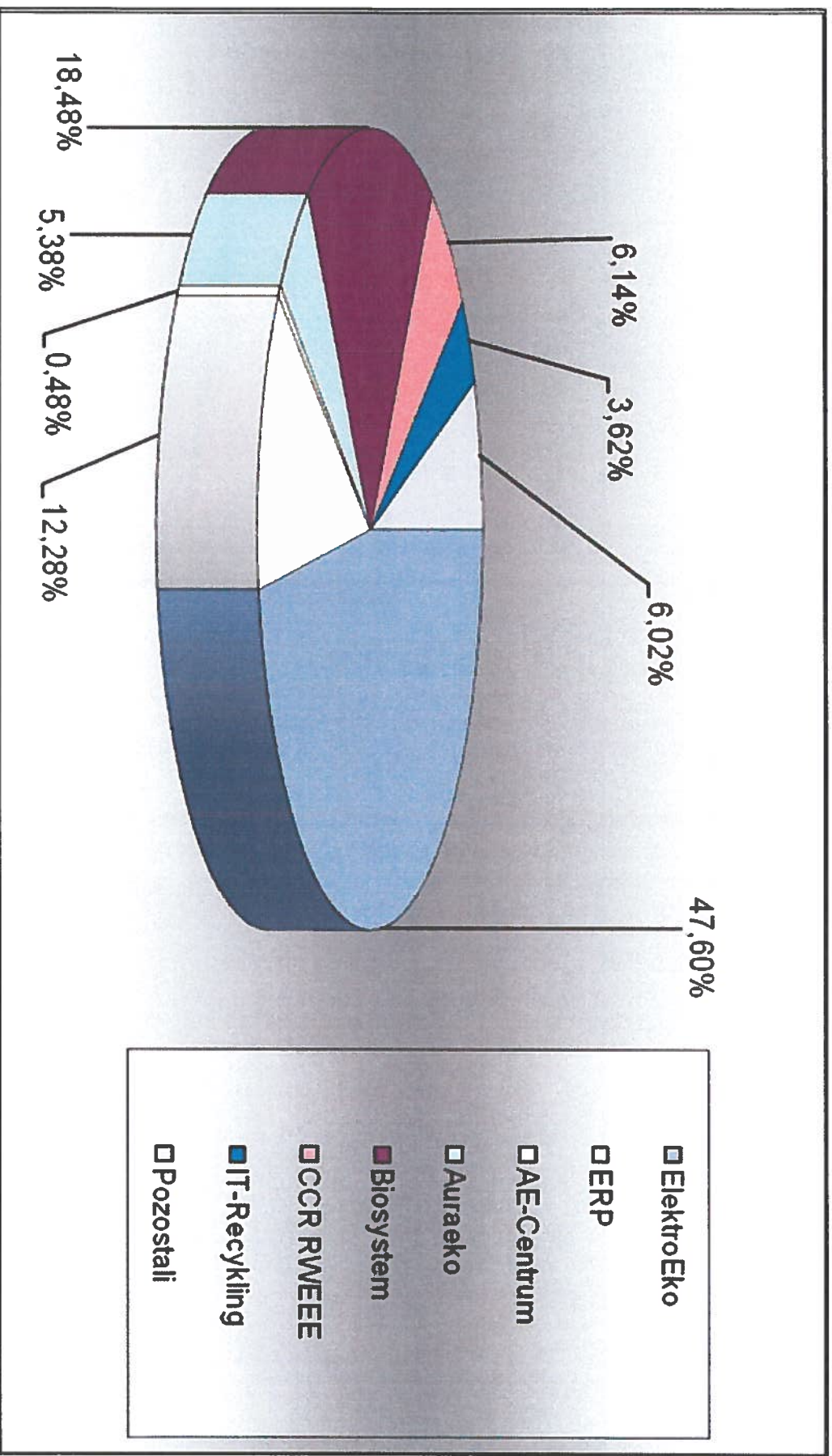
Rys. 6 Liczba zbierających wpisanych do rejestru ZSEiE z podziałem na województwa i rodzaj prowadzonej działalności.

Rys. 7.

Liczba wprowadzających sprzęt który zawiera umowy z organizacjami odzysku, oraz pozostałych przedsiębiorców, którzy realizowali obowiązki samodzielnie (2008 rok)

Rys. 8.

Procentowy udział w masie wprowadzonego sprzętu organizacji odzysku oraz pozostałych przedsiębiorców, którzy nie zawarli umowy z organizacjami (2008 rok)